

HELE VERDEN I SKOLE 2020

LÆSERAKETTEN

FLYVER TIL UGANDA

Red Barnet

OXFAM IBIS

LÆSERAKETTEN ONLINE

LæseRakette findes også online.

Den indeholder både film, billedserier, højtlesning og links til mere viden om Uganda.

Download LæseRakette i App Store eller Google Play.

Eller brug den interaktive LæseRaket på computer eller tablet.

Find det hele på heleverdeniskole.dk/app-2020

DENNE BOG TILHØRER:

KLASSE:

LÆSERAKETTEN

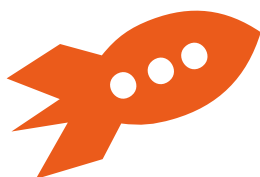
Alle børn har ret til uddannelse. Oxfam IBIS og Red Barnet er med til at sikre, at verdensmål 4 opfyldes, og at alle børn i verden kommer i en god skole. Når du læser historierne i LæseRakette, er du med til at sætte fokus på børns ret til god uddannelse.

Red Barnet

OXFAM IBIS

INDHOLD

Velkommen til LæseRakette 2020	6
De vigtige verdensmål	8
Flyv med LæseRakette til Uganda.....	10

INDSKOLING

Portræthistorie: Langt fra mor og far	12
Vores verdensmål – vores fremtid	22
Novelle: Palle og pletten	24

INFO

Hjemmesidens temaer	34
Post fra Danmark	38
Deltag i indsamlingen.....	40
Deltag i Aktionsugen.....	42
Oxfam IBIS og Red Barnet	44
LæseRakettens forfattere	46

MELLEMRIN

Portræthistorie: Under den bagende sol	48
Portræthistorie: Succeser skal fejres.....	56
Portræthistorie: Skud i natten	62
Portræthistorie: Livet ved søen	70
Vores verdensmål – vores fremtid	78
Novelle: Aldrig mere	82

UDSKOLING

Portræthistorie: Min egen vej	92
Portræthistorie: Med guds hjælp	98
Vores verdensmål – vores fremtid	104
Novelle: Nord og syd	106

VELKOMMEN TIL LÆSERAKETTEN 2020

I år er LæseRaketten fløjet til Uganda. Uganda er et smukt land i det centrale Østafrika. Her er både tørre sletter, frodige landbrugsområder, smukke bjergkæder og store søer. Det er ikke uden grund, at landet har fået tilnavnet Afrikas Perle. Men Uganda er også et land med mange udfordringer. Landet er et af verdens fattigste og har en historie, der rummer mørke kapitler med konflikt, borgerkrig og folkemord.

I bogen møder du syv forskellige børn fra Uganda. Du møder Joshua, der er flyttet væk fra sin mor og far, og Nyirambere, der hjælper sin familie i majsmarken. I det vestlige Uganda bor Businge og Prellah. Skolen giver dem troen på, at de kan skabe en fremtid for sig selv og deres familier. I det nordlige Uganda møder du Esther og Innocent. De er flygtet fra nabolandet Sydsudan. Du møder også Trevor, der bor i en forstad til hovedstaden, Kampala. Trevor går på privatskole og elsker at cykle og dyrke sport i sin fritid.

VELKOMMEN TIL LÆSERAKETTEN 2020

Med verdensmålene som ramme sætter bogen fokus på nogle af de største udfordringer i verden.

Portrætterne i bogen giver indblik i børns liv andre steder i verden. Vi ønsker at sætte fokus på, at børn i verden har forskellige vilkår men også en masse til fælles.

Som noget nyt har vi i år givet plads til danske børns stemmer. Fire grupper elever diskuterer verdensmålene og deres betydning.

Samtidig har tre forfattere bidraget med spændende noveller, som er ledsaget af flotte tegninger.

LæseRaketten er en del af en større kampagne, som handler om at sikre alle børn og unge en god uddannelse. Kampagnen hedder Hele Verden i Skole. Når du læser i bogen, er du sammen med millioner af andre skoleelever i verden med til at sætte fokus på, at alle børn i verden har ret til at gå i en god skole.

Rigtig god læselyst!

Kristian Weise
Generalsekretær i Oxfam IBIS

Johanne Schmidt-Nielsen
Generalsekretær i Red Barnet

DE VIGTIGE VERDENSMÅL

I 2015 blev verdens ledere enige om, at alle lande i verden skal nå 17 mål inden 2030. Verdensmålene skal sørge for, at verden udvikler sig i en bæredygtig retning.

Alle historierne i LæseRaketten forholder sig til nogle af de problemstillinger, som verdensmålene berører. Specielt sætter vi i bogen fokus på fem udvalgte verdensmål:

VERDENSMÅL 1: AFSKAF FATTIGDOM

Alle i verden skal have mulighed for et godt liv. Ingen børn skal vokse op i fattigdom.

VERDENSMÅL 4: KVALITETSUDDANNELSE

Alle børn i verden skal i en god skole, så de kan lære at læse, skrive og regne samt lære om deres rettigheder.

VERDENSMÅL 5: LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Piger skal have de samme muligheder som drenge.

VERDENSMÅL 10: MINDRE ULIGHED

Verden skal være mere lige. Alle lande skal sikre, at de fattigste i deres land får et bedre liv.

VERDENSMÅL 16: RETFÆRDIGHED OG FRED

Alle børn har ret til at vokse op i en verden med fred og retfærdighed.

Som noget nyt har vi i LæseRaketten fået danske skoleelever til at diskutere og forholde sig til de udvalgte verdensmål. Vi håber, at deres tanker kan få dig til at arbejde med verdensmålene.

Læs mere om verdensmålene på hjemmesiden
heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

FLYV MED LÆSERAKETTEN TIL UGANDA

Uganda ligger i Østafrika. Landet er fem gange større end Danmark. Der bor cirka 42 millioner mennesker. Landet ligger på ækvator, og Nilen har sit udspring i Victoriasøen.

En stor del af befolkningen i Uganda lever i fattigdom. Mange kan ikke læse, skrive og regne. 75% af landets befolkning bor på landet, hvor der ofte er langt til den nærmeste skole. Derfor kommer mange børn ikke i skole.

Uganda blev uafhængig fra Storbritannien i 1962. Landet har siden haft flere perioder med konflikt og borgerkrig. I dag er der fred i Uganda, men landet er præget af korruption og sin barske historie.

Uganda har modtaget mere end 1 million flygtninge fra nabolandet Sydsudan. Alle flygtninge, der kommer til Uganda, får hjælp til at starte et nyt liv.

LANGT FRA MOR OG FAR

AF HEIDI BREHM · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Joshua kigger op på himlen. Han ser et fly svæve mellem skyerne. Hvor mon det er på vej hen? Joshua drømmer, at han er piloten. Han lander i byen Gulu og besøger sin mor og far.

Joshua er 9 år. Han bor i byen Lugwar sammen med sin bedstemor og lillesøster Sande på 5 år. Joshua kan godt lide at bo hos sin bedstemor. Hun laver sjov og får Joshua til at grine. Han er glad for, at Sande er hos ham. I skolen kommer hun hen til ham. Hun smiler altid. Hendes smil gør ham glad og tryk.

Før boede han i Gulu sammen med sin mor, far og fem søskende. Familien havde ikke råd til at sende alle deres børn i skole. Joshua stiller mange spørgsmål og elsker at lære nye ting. Derfor blev det ham og Sande, der blev sendt hjem til deres bedstemor i Lugwar. Hun sørger for, at de kommer i skole.

JOSHUA

I Gulu var der mange biler og meget larm. Alting er anderledes i Lugwar. Om aftenen, når Joshua ligger under myggenettet, kan han høre naboens duer kagle. Ellers er der stille.

I starten havde Joshua ingen venner i Lugwar. Heldigvis mødte han hurtigt Oscar og Joffrey. Oscar er hans nabo i landsbyen. De følges i skole og går i samme klasse. En af de første dage i skolen bad læreren dem om at løse en opgave sammen. Siden den dag har de været venner.

Drengene spiller kalikua. Kalikua er en leg, hvor man kaster en snurretop mod sin hånddryg. Når den snurrer rundt, skal den tippes ned på jorden. Hvis man er god, snurrer den hurtigt og længe. Det gør lidt ondt på hånden, når de spiller i lang tid. Joshua kan godt lide, når de andre børn kigger på og hepper.

Joshua elsker også at spille fodbold med sine venner. Det er hårdt at løbe i varmen. Men det er sjovt. Også selvom sveden løber, og hans bare tæer bliver ømme af at spurte rundt på banen.

I dag føles turen til skolen ikke så lang. Joshua går og tænker på, om hans radio er blevet tør? Han forestiller sig, at den er blevet til en rigtig radio, der kan spille musik.

Alle elever har en pligt, de skal udføre på skolen. Lige for tiden er Joshuas opgave at lave ler til billedkunst. Den røde jord fra de store myretuer er blød. Når den blandes med vand, bliver den til ler. Det bløde ler føles rart i hænderne. Leret kan formes til lige det, man ønsker. Joshua har lavet et hus og en radio.

Når Joshua og Sande kommer hjem fra skole, er der en time, til det bliver mørkt. Joshua skal nå at hente vand ved brønden. Heldigvis tager det kun fem minutter at gå derhen. Hvis han er heldig, er køen til pumpen ikke alt for lang. Han skynder sig altid hjem, så han kan nå at lege lidt.

Om aftenen spiser de posho, som er en tyk grød kogt på majs mel. Hans bedstemor har også stegt hvide myrer. De smager ikke af så meget, men de knaser mellem tænderne.

Myrerne har hans bedstemor samlet fra myretuerne. De skyder op som små vulkaner på markerne rundt om landsbyen.

Efter aftensmaden laver Joshua lektier. Han har en lille solcelle. Hver morgen lægger Joshua den ud i solen foran huset. Så er den ladet op og klar til om aftenen. Den giver strøm til hans lygte, så han kan se bogstaverne i bogen.

A young boy with dark skin and short hair is the central focus. He is wearing a red short-sleeved button-down shirt with a black collar. He is sitting under a thatched roof made of dried grass or straw. He has a thoughtful or slightly sad expression, looking off to the side. His hands are clasped in front of him, and he appears to be holding something small. The background is blurred, showing more of the thatched structure and some greenery.

Busturen hjem til Gulu tager tre timer. Billetten er dyr. Der er kun råd til at komme hjem én gang om året. Det er lang tid ikke at se sin mor og far. Joshua tænker tit på dem. Han tænker på, hvad de laver, og om de mon også savner ham.

I år glæder han sig ekstra meget til at besøge sin familie. Han har fået en ny lillebror, som han ikke har set endnu. Måske har hans mor også en overraskelse til ham. Sidste år fik han en ny skoleuniform. Måske får han i år sit største ønske opfyldt. Måske får han en radio.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
joshua](http://heleverdeniskole.dk/joshua)

VORES VERDENSMÅL – VORES FREMTID

Verdens ledere er blevet enige om 17 verdensmål, som alle lande i verden skal nå inden 2030. Målene handler blandt andet om, at ingen skal være fattige, og at alle børn skal gå i en god skole.

Eleverne fra Præstemoseskolen giver her deres bud på, hvad fattigdom er, og hvorfor skolen er vigtig.

PRÆSTEMOSESKOLEN: Vi ønsker en verden, hvor alle børn har det sjovt og går i skole

Bertram, Magnus, Melanie, Elmina, Olivia og Ida går i 3. og 4. klasse på Præstemoseskolen i Hvidovre.

Hvad betyder fattigdom?

”Jeg synes, fattigdom er det samme som ulighed,” siger Bertram. Ida og Elmina synes, at det er vigtigt, at alle kan komme til lægen. ”Nogle steder skal man selv betale, hvis man er syg – og det kan man ikke, hvis man er fattig.” Melanie tilføjer, at selvom lægehjælp er vigtigt, så er det også vigtigt, at man kan have det sjovt som barn. ”Vi kan lege og sidde med vores iPads, men nogle børn ude i verden har ikke iPads – og så har de også beskidt vand.”

Olivia fortsætter: ”Ja, det er uretfærdigt, at nogle har rigtig meget, og andre intet har.” Eleverne i Hvidovre synes, at skolen er vigtig og er et sted, hvor de lærer en masse. Magnus er glad for at gå i skole, men han ved også godt, at ikke alle børn i verden kommer i skole. ”Hvis man er fattig, så kan man ikke altid komme i skole. Nogle steder skal man selv betale for at gå i skole,” siger han.

Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?

”Hvis man ikke går i skole, så er man bare hjemme. Så er man ikke i klassen med sine venner. Og så møder man ikke så mange, som man gør i skolen,” forklarer Ida.

Melanie tænker lidt: ”Det er sjovt at gå i skole. Man kan lege sammen og spille i frikvarteret. Så lærer vi også en masse nye ting.”

Læs mere om verdensmålene på heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

PALLE OG PLETTEN

AF MARIE DUEDAHL · ILLUSTRATION: JØRN VILLUMSEN

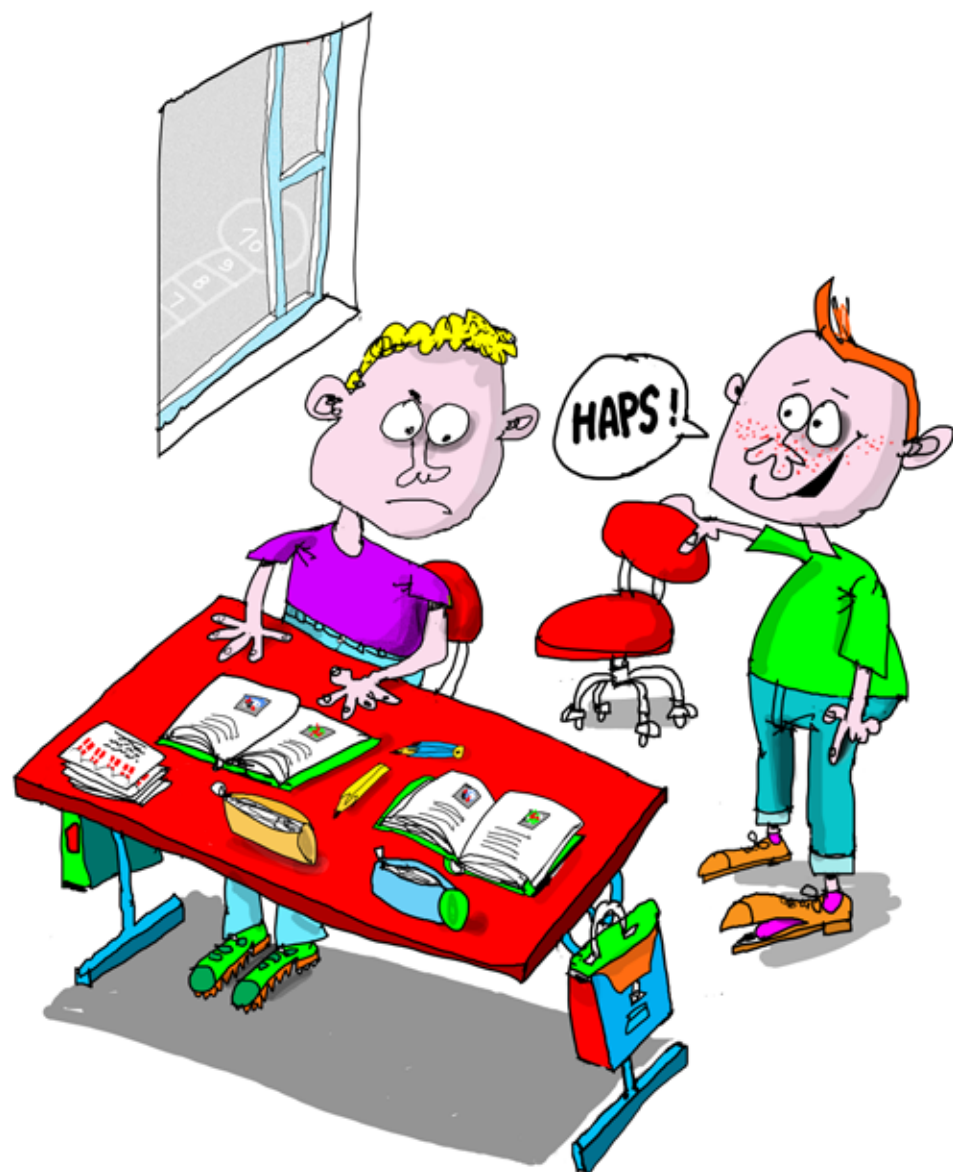

Mums! Palle ser på sin mad.
 Det er sidst på måneden.
 Mor har ikke flere penge.
 De har kun den mad, der står i skabet.
 Ris. Ketchup. Kiks. Makrel i tomat.
 Og chips. Mums!

Palle laver en vulkan af ris.
 Den røde ketchup er lava.
 Han taber en klat på voksdugen.
 "Gris," smiler mor.
 "Øf," siger Palle.

Mor læser, mens Palle spiser.
 Der er hul i taget.
 Regnen drypper ind.
 Men mor har sat spande frem.

Mors stemme.
 Regnen, der siger plisk plask i spanden.
 Det lyder som musik.

Jarl og Palle sidder sammen i klassen.

Jarl glor på Palles sko.

Der er hul i den ene.

Den gaber, som om den er sulten.

Palle lader den sultne sko spise den anden.

”Haps!” Han smiler til Jarl.

Men Jarl smiler ikke.

Jarl har kort med.

Han fylder år og holder fest.

Jarl deler ud. Han smiler.

Der er ikke et kort til Palle.

Deres lærer ser på Jarl.

”I 1. a holder vi sammen.

Når vi holder fest, skal alle med.”

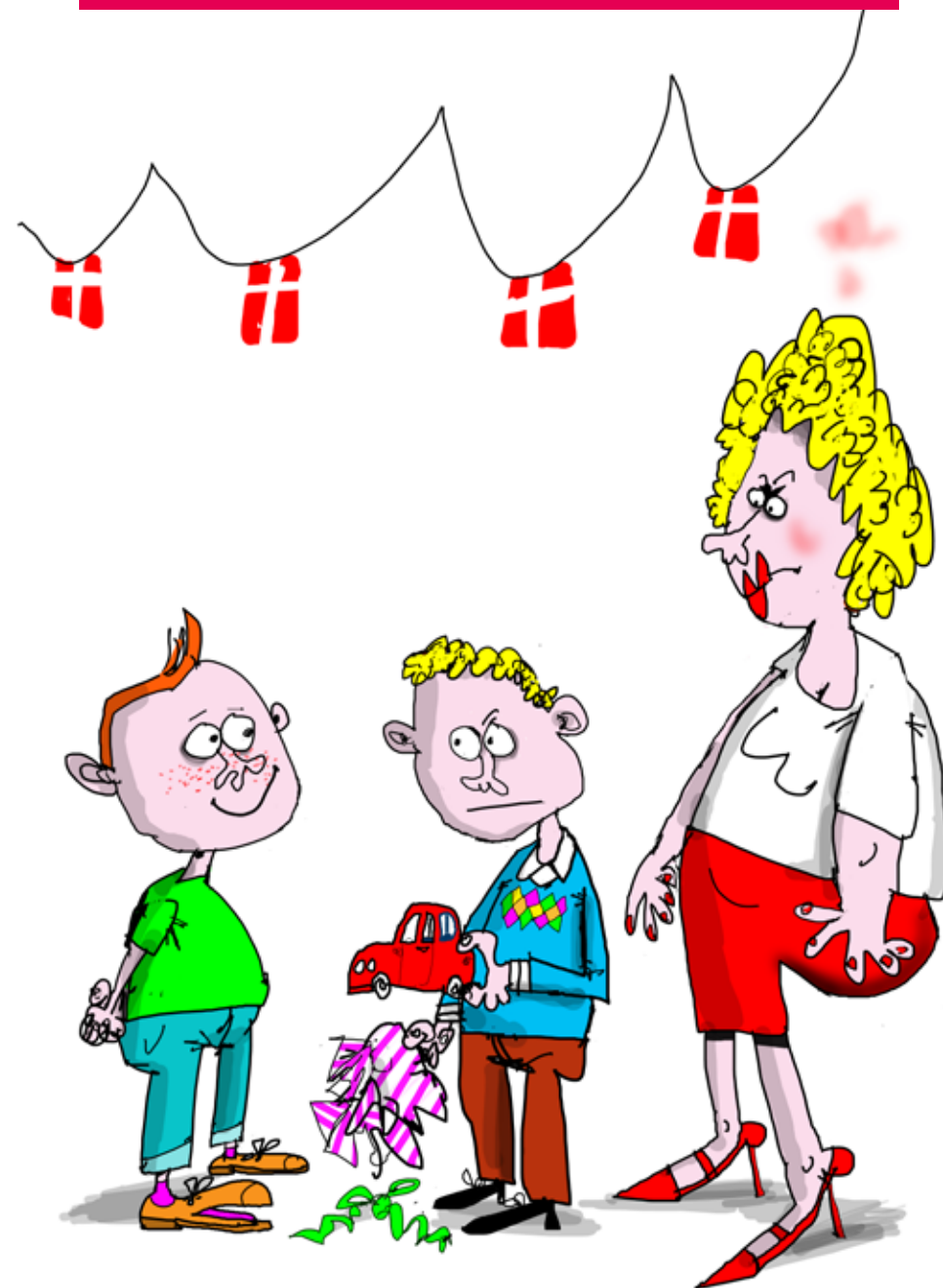
Dagen efter har Jarl et kort med til Palle.

”Her,” siger han, men han smiler ikke.

Jarls mor ser op og ned ad Palle.
Hun ser især på hullet i hans sko.
Hendes øjne er små. ”Kom ind!”

Jarls hus er flot som et slot.
Alt er hvidt og nyt og rent.
Bordet er dækket med en dug af stof.
Her er al slags mad.
Selvom det er sidst på måneden.

Jarl har et stort bord med gaver.
Palles gave er en flot bil fra genbrug.
Jarl pakker op.
Han ser på bilen. Så ser han på Palle.
Han ligner sin mor.

De spiser.
 ”Ups!” Palle kommer til at spilde.
 Dugen får en plet.

Pletten ligner en drage.
 Palle kommer til at smile.
 ”Se, Jarl. Det er en drage,” siger han.
 Men Jarl ser bange ud.
 Er han bange for den lille bitte drage?

Så kommer Jarls mor ind.
 Hun får øje på Palles plet.
 ”Jeg vidste, at du ville ødelægge noget!”

Nu bliver Palle flov.
 Det må være en dyr dug.
 ”Undskyld,” hvisker han.
 Men Jarls mor vasker bare løs på Palles plet.

Mor sidder og venter på Palle.

”Var det en god fest?” spørger hun.

Mor får alt at vide om Jarls fest.

Først om det flotte bord.

Mad. Cola. Is. Slik.

Så om Palles plet.

Og om Jarls mor. Hendes små øjne.

De så på Palle, som om han var en stor plet.

Palle føler sig flov igen.

”Det var jo bare en plet,” smiler mor.

”Sig efter mig: Pyt med den plet.”

”Pyt med den plet,” hvisker Palle.

Og det hjælper faktisk lidt.

Mor og Palle går ud til Palles dyr.

Hans høns og kanin får grønt.

Palle tænker på Jarl imens.

Jarl har ikke nogen dyr.

Måske har Jarl lyst til at se Palles dyr?

Det vil han spørge ham om i morgen.

SE FILM OG
BILLEDER
FRA UGANDA

BLIV KLOG PÅ UGANDA

På hjemmesiden kan du blive klog på landets historie og lære om, hvordan det er at gå i skole i Uganda. Se billeder og film og lær om landets rige dyreliv. Du kan opleve, hvordan børn leger og tager med på opdagelse i Ugandas forskellige landskaber. Find også ud af, hvordan Uganda modtager flygtninge fra nabolandet Sydsudan.

Med temaet "Uganda med alle sanser" kan du lære om Uganda på en kreativ måde. Find opskrifter på lækker ugandisk mad. Hør ugandisk musik, og find idéer til, hvordan I kan bevæge jer og være kreative, samtidig med I bliver kloge på landet og børns liv her.

UGANDAS BØRN

FAKTA OG HISTORIE

SKOLE

FOLK OG KULTUR

HVERDAG

FLYGTNINGE

NATUR OG KLIMA

DYR I UGANDA

UGANDA
MED ALLE SANSER

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

KOM TÆTTERE PÅ LÆSERAKETTENS BØRN

Med temaet "Ugandas børn" kan du lære LæseRaketts børn endnu bedre at kende. Hjemmesiden er fyldt med billeder og film. Tag med Businge ud at hente vand, og

kom med Nyirambere i majsmarken. Joshua viser dig, hvordan han spiller kalikua med sine venner, og Trevor viser dig sit nye hus. Du kan også komme med i skole og opleve, hvordan børnene bliver undervist.

UGANDAS BØRN

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

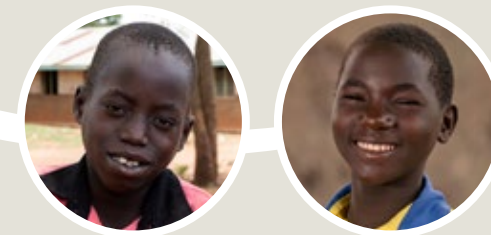
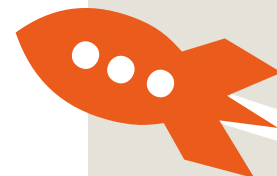
ELKIN OG THALIANA MODTAGER POST FRA DANSKE SKOLEELEVER

Rigtig mange danske skoleelever har sendt postkort til Elkin og Thaliana fra LæseRaketten 2019. På hjemmesiden kan I se billeder og en lille video af Elkin og Thaliana, der modtager postkortene.

heleverdeniskole.dk/post-til-elkin-og-thaliana

POST FRA DANMARK

Vi skal have
postkortene
senest 1. juni
2020.

SEND ET POSTKORT TIL JOSHUA OG NYIRAMBERE

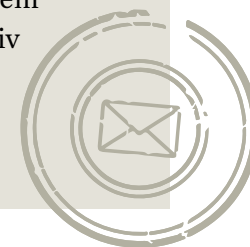
I år kan I sende postkort til Joshua og Nyirambere. Lav postkort med fine tegninger på den ene side og tekst på den anden side. Teksten må gerne være på engelsk.

Send postkortene til Hele Verden i Skole, så sørger vi for, at Joshua og Nyirambere får dem.

Send postkortene til:

Oxfam IBIS
Vesterbrogade 2B, 2. sal
1620 København V
Att: Hele Verden i Skole

Markér tydeligt, hvem posten er til, og skriv gerne, hvor mange breve der er i alt.

FOR CIRKA
500 KRONER
KAN VI SENDE ET
BARN I EN GOD
SKOLE I ÉT ÅR

KAGE 10 KR.
Vi samler ind, så alle børn
kan komme i skole.

HJÆLP OS MED AT SENDE BØRN I SKOLE

Vi ved, at mange af jer gerne vil hjælpe os med at sende børn i skole. Dét sætter vi stor pris på!

Du kan hjælpe børn som Joshua og Nyirambere ved at deltage i Hele Verden i Skole-indsamlingen.

Du og din klasse kan starte jeres egen indsamling. I kan for eksempel lave saftevand eller bage kager, der kan sælges. I kan lave flotte postkort, arrangere et loppemarked eller en cykelkonkurrence, hvor forældre og lokale virksomheder donerer penge for hver cyklet kilometer. Vær kreative – kun fantasien sætter grænser. Både små og store beløb tæller.

Når I deltager i Hele Verden i Skole-indsamlingen, støtter I Oxfam IBIS og Red Barnets arbejde. Alle klasser, der samler ind, kan printe et flot diplom på hjemmesiden.

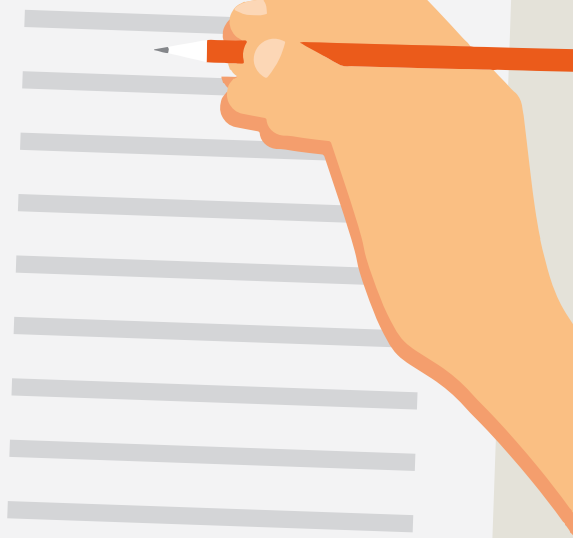
Tusind tak for jeres støtte!

Find inspiration til, hvordan I kan
samle ind i idébanken, og se, hvordan I indbetaler:

heleverdeniskole.dk/indsamling

Alle børn har ret til at gå i en god skole

Kære statsminister

DELTA I DEN GLOBALE AKTIONSUGE

Sæt dit aftryk på en global kampagne med et vigtigt budskab: Alle børn har ret til at gå i en god skole.

I 2020 afholdes der igen Aktionsuge, hvor elever i hele verden er med til at holde politikerne op på deres løfte om verdensmål 4: Alle verdens børn skal i en god skole. Der er kun ti år til, verdensmålene skal være nået. Og det er langt fra alle børn i verden, der kommer i en god skole.

DELTA I AKTIONSUGEN

Som opfølgning på Aktionsugen 2019 overrækker elever fra Lergravsparkens Skole "bobler" til udviklingsminister Rasmus Prehn.

En god uddannelse er afgørende for at klare sig godt i livet. God uddannelse handler ikke kun om at lære at læse, skrive og regne. Det handler også om at kende sine rettigheder, undre sig og sætte spørgsmålstejn ved dét, man ikke forstår.

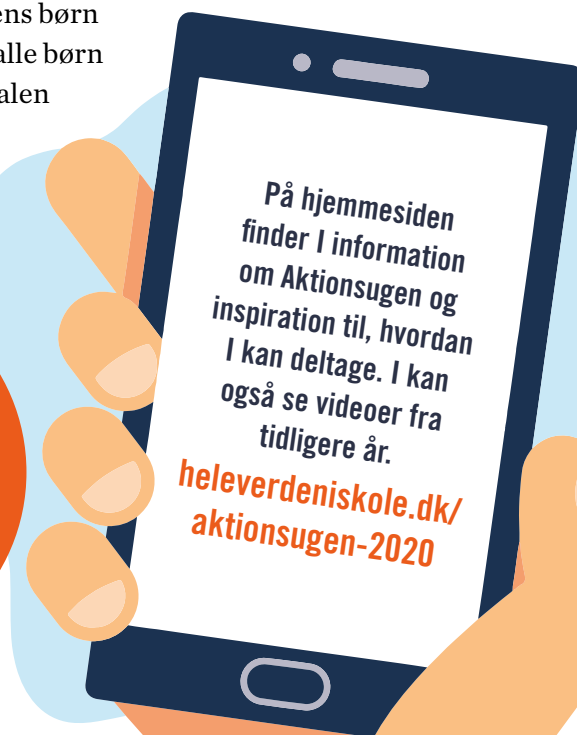
Hele Verden i Skole er den danske del af en stor international kampagne. Når Aktionsugen er slut, har mere end to millioner børn fra hele verden været med til at minde politikerne om deres løfte.

Skriv en tale til Danmarks statsminister

Du kan være med i Aktionsugen ved at skrive en tale. I talen kan du fortælle om LæseRakettens børn og skrive, hvorfor du synes, alle børn skal i en god skole. Send os talen som tekst eller video, så sørger vi for at skabe opmærksomhed om budskabet.

Send jeres tale til

info@heleverdeniskole.dk

På hjemmesiden finder I information om Aktionsugen og inspiration til, hvordan I kan deltage. I kan også se videoer fra tidligere år.

heleverdeniskole.dk/aktionsugen-2020

VI STÅR BAG LÆSERAKETTEN

Vi er to organisationer bag LæseRaketten: Oxfam IBIS og Red Barnet. Sammen ønsker vi at bidrage til danske børns globale uddannelse og sætte fokus på gode skoler til alle verdens børn.

Oxfam IBIS og Red Barnet arbejder med forskellige indsatser ude i verden og i Danmark. Fælles for os er, at vi arbejder for, at alle børn i verden skal have mulighed for at trives, udvikle sig og komme i en god skole. Vi tror på, at god uddannelse giver mennesker mulighed for at skabe en bedre fremtid for sig selv, deres familier og deres land.

Verdens ledere har lovet, at i år 2030 går alle børn i en god skole. Vi arbejder for at nå det mål.

Ingen børn i verden skal vokse op uden mulighed for at komme i skole. I en god skole lærer børn at læse, skrive og regne. De lærer også at samarbejde og løse problemer og får viden om deres rettigheder.

Vi tror på, at uddannelse er afgørende for at nå de andre verdensmål. Hvis vi skal nå alle 17 verdensmål, skal alle børn have en god uddannelse.

EN GOD SKOLE GIVER:

- MERE LIGHED OG SUNDHED
- MINDRE FATTIGDOM OG KRIMINALITET
- BEDRE ØKONOMI OG MILJØ

DERFOR SKAL DU LÆSE ...

INDSKOLING

PALLE OG PLETTEN

FORFATTER
MARIE DUEDAHL

Du skal læse forfatter Marie Duedahls historie om 'Palle og pletten', hvis du kan lide at læse om kæledyr, gnavne mødre og om, hvordan du er en god ven. Det er en lille og sjov historie, der handler om noget vigtigt.

MELLEMTRIN

ALDRIG MERE

FORFATTER
CAROLINE ØRSUM

Du skal læse forfatter Caroline Ørsums historie 'Aldrig mere', hvis du vil læse om pigen Silje, der bliver stillet over for et dilemma, en dag hun bliver uvenner med sin stedfar Lasse. Vil hun tilgive ham for en sprit-ny mobiltelefon?

UDSKOLING

NORD OG SYD

FORFATTER
PETER KROGHOLM

Du skal læse Peter Krogholms historie 'Nord og syd', hvis du vil læse en spændende og lidt sørgelig historie om krig, vold og om at være nødt til at flygte fra sit eget land. Historien sætter vores tanker i gang om, hvordan livet ville være, hvis der var borgerkrig i Danmark.

UNDER DEN BAGENDE SOL

AF KATRINE BROCH HANSEN · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Nyirambere griber fat om hakken. Hun svinger den uden problemer op over hovedet og ned mod den tunge røde jord. Langsomt men sikkert bevæger hun sig ned gennem rækken af høje majsplanter. Hun ved præcis, hvordan hun får alt ukrudtet væk. Hun har gjort det mange gange før. Solen bager ned, og sveden pibler frem på hendes pande.

Længere nede i marken titter hendes mors hoved frem mellem majsrankerne. Nyiramberes lillebror Bosko snupper en lur i bylten på morens ryg. Nyirambere vinker til sin mor, så hun ved, at hun er kommet hjem fra skole og er i gang med arbejdet.

Nyirambere er 12 år. Hun bor i landsbyen Kibuga sammen med sine forældre og fire søskende. Storebror Josef og tre mindre søskende: brødrene Tumusiime og Bosko og lillesøster Esther. Begge forældre er vokset op i landsbyen. Nyirambere og hendes søskende er alle født her ligesom deres forældre. De kender området, landsbyen og de snirklede små markstier som deres egen bukselomme.

NYIRAMBERE

Landsbyen ligger i et smukt og frodigt område med grønne marker. Der er næsten ingen trafik på de små kringlede og hullede jordveje. Mænd på knallerter og cykler kører roligt afsted. De skal ud for at se til deres marker og afgrøder.

Lysningen i majsmarken

De grønne, ranke majsplanter former en allé ned mod lysningen. Her ligger familiens hus. Det lille hus er lavet af pinde og tætnet med ler. Regnen er hård ved det, så huset skal ofte repareres med et nyt lag ler. Ved siden af har de en hytte, hvor Nyiramberes mor laver mad. Tætte skyer ruller ind over markerne og den lille gårdsplads. Solen erstattes for en stund af et kæmpe regnskyl. Luften er med ét frisk og føles kølig mod de bare arme. Nyirambere kan godt lide duften af vådt græs efter et regnskyl. Bagefter støver det ikke nær så meget i marken og omkring det lille hus.

Nyirambere hjælper med at passe familiens hus. Når hun kommer hjem fra skole, fejrer hun den lille gårdsplads.

Midt på gårdspladsen står et stort gammelt træ. I den lysegrønne trækrone kvidrer det løs. Hundredvis af væverfugle er i gang med at lave reder. Rundt omkring huset løber familiens høns frit rundt. To hunde ligger dovent og daser i solen. De passer på huset og familiens marker.

Den frugtbare jord

Majsmarken ligger lige ved siden af huset. Familien ejer selv jorden. Den er deres sikkerhed og giver mad til familien. Lige siden Nyirambere var ganske lille, har hun hjulpet til i marken. Der er altid noget at gøre. Der skal sås, luges og høstes. Når majsene er høstet, starter de forfra.

Landsbyen Kibuga ligger omgivet af marker. Området er kendt for dyrkning af grøntsager som majs, kassava og jordnødder. Det regner jævnligt, så majsplanterne vokser hurtigt.

Høsten går i gang

Det er ikke kun Nyirambere, der hjælper sine forældre i marken. De fleste børn i området hjælper til med markarbejdet. I høstsæsonen er der særligt brug for dem i marken. Lærerne på skolen kan tydeligt mærke, når høsten går i gang. Mange elever kommer ikke i skole. Skolen er åben alligevel, men dagene er stille og rolige, så børnene i marken ikke kommer for meget bagud. Når man er barn i Kibuga, går dagene med skole og arbejde i marken. Det vigtigste er at hjælpe familien. Mens Nyirambere går i marken, tænker hun på livet i landsbyen og på fremtiden. Hvad mon livet vil bringe hende? Det ved hun ikke endnu. Og det er også okay. Lige nu handler det om at få hakken til at svinge efter hendes rytme.

Der går næsten 800 elever på Nyiramberes skole.
I nogle klasser er de helt op til 130 elever.

I Uganda er majs en vigtig del af menneskers kost. Det tropiske klima i området gør det muligt at høste majs to gange om året.

Nyirambere arbejder på lige fod med sin storebror og forældre i marken. Det er ikke kun deres egen jord, der skal dyrkes. Det meste af tiden arbejder familien på andres marker. Her passer de jorden for andre, så familien kan tjene ekstra penge. En dags arbejde kan indbringe cirka ti danske kroner.

Det er hårdt at svinge hakken med den bagende sol i nakken. Jorden er hård ved de bare fødder. I tørketiden er jorden stenhård og tør, og jordskorpen giver skrammer på Nyiramberes fødder og ankler.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
nyirambere](http://heleverdeniskole.dk/nyirambere)

SUCCESSER SKAL FEJRES

AF HEIDI BREHM · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Trevor mindes det første besøg i landsbyen, hvor hans mor, Hope, voksede op. De små huse uden strøm. Kvinder og børn bar tunge dunke med vand hjem til husene. Trevor prøvede at hjælpe til, så godt han kunne. Han mærkede, hvor hårdt alle arbejdede. Regnen gjorde alting mudret og besværligt. De fleste i landsbyen talte kun deres lokale sprog, og det var svært for Trevor at klare sig med engelsk. Alting var meget anderledes. Alligevel følte han sig på en måde hjemme.

Trevors mor voksede op i en fattig familie. De var ti børn i familien. Tre af dem døde. Af de syv søskende er Hope en af dem, der har klaret sig bedst. Hun ved, at man må kæmpe hårdt, hvis man skal skabe sig et godt liv i Uganda. Hun gik i skole i landsbyen til 7. klasse. For at fortsætte i skole måtte hun flytte til hovedstaden. Hun overtalte sin onkel i Kampala til, at hun kunne bo hos ham. Om dagen knoklede hun i skolen. Om aftenen tjente hun penge til at betale for sin skolegang.

En travl hverdag

Trevor er 9 år. Han bor i Nsasa Estate i udkanten af Kampala, som er hovedstaden i Uganda. Nsasa Estate er et helt nyt område. De fleste huse er store og har indhegning rundt om. Trevor er glad for det nye hus. Han har fået sit eget værelse. Det nye hus har også en lille have, hvor han kan sidde og hygge sig med sine venner. Nogle gange tager de mad med ud i haven. Så leger de, at de er på picnic.

TREVOR

En tur i Acacia Mall

I dag har Trevor fået en stor opgave tilbage fra sin lærer. Hans mor henter ham på skolen. Han ved, hun vil spørge til opgaven. Trevor åbner bildøren, og hun spørger straks: "Hvordan gik det?" Trevor smiler og viser stolt sin mor opgaven. Hendes ansigt forvandler sig til et stort smil. Trevor ved, hvad det betyder.

Når Trevor og Andrea klarer sig godt i skolen, eller noget går godt på hans forældres arbejde, skal det fejres. I dag kører de til Acacia Mall, som er et stort indkøbscenter. Her er et sjovt legeområde til børn. Trevor får lov til at spille computerspil i 3D. Da han er færdig med at spille, spiser de en spand med kyllingelår fra KFC.

Trevors 10-års fødselsdag er lige rundt om hjørnet. Han ved, at hans mor og far er ved at planlægge en surprise-fest. Den er ikke helt hemmelig, men det er en hemmelighed, hvad der skal ske.

Trevor bor sammen med sin mor Hope, sin far Fred og søster Andrea på 8 år. Huset har en have, hvor Trevor kan lege og hygge sig med sine venner.

Trevor går på privatskolen Kabojja Junior High. Det er en god skole med dygtige lærere. Alle taler engelsk. Det skal man. Lærerne vil være sikre på, at alle elever bliver dygtige til engelsk. Derfor må ingen tale deres lokale sprog og dialekter. Hvis de gør det, får de en bøde. Trevor har aldrig fået en bøde. Han har altid talt engelsk med sin familie.

Eleverne har travlt. Der er mange opgaver og afleveringer. I skolen spiller Trevor basketball og volleyball. Han lærer også at svømme. Skoledagen er lang. Hans far eller mor kører ham og hans lillesøster, Andrea, i skole og henter dem igen, når skoledagen slutter 16.30. Når de kommer hjem, får Trevor en lille pause og en kop te, så skal han i bad og lave lektier. Hvis han er hurtig med lektierne, får han lov til at lege. Han kan allerbedst lide at cykle. Sammen med Andrea og sin bedste ven Brandon cykler han rundt i det nye kvarter.

Sidste år blev han fejret på sin yndlingsrestaurant Javas. Han havde fået lov til at invitere venner og familie på pizza. Tjenerne sang fødselsdagssang for ham og gav ham tegnegrej. Det var en af de bedste dage i hans liv. Han er spændt på, hvad der skal ske i år.

Mange muligheder

Trevors mor fortæller ofte om sin barndom og om livet i landsbyen. Trevor ved godt, at han er heldig. At han har langt flere muligheder end de fleste børn i Uganda. Han gør alt, hvad han kan, for at klare sig godt i skolen. "Jeg skal gøre det godt. Det betyder meget for min mor og far." Trevor kan se glæden i deres øjne, når han gør en ekstra indsats. Besøgene i hans mors landsby har mindet ham om, at det er vigtigt at udnytte sine muligheder.

I weekenden får Trevor og Andrea lov til at se fjernsyn. Fjernsynet står i forældrenes soveværelse. Trevor og Andrea skiftes til at vælge, hvad de skal se.

Trevors yndlingsfarve er rød. Han håber, at hans forældre laver en rød kage til hans fødselsdag, og at de pynter huset med ting i røde farver.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
trevor](http://heleverdeniskole.dk/trevor)

SKUD I NATTEN

AF HEIDI BREHM · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Esther sidder i hytten, hvor hun bor sammen med sin faster og tre mindre søskende: Jane, Agnes og Jakob. Det er dejligt at sidde i skyggen. Udenfor er det varmt. Solen bager ned og gør det umuligt at lave noget. Esther burde gå ud at samle hvide myrer til aftensmaden. Men tankerne holder hende tilbage. Minderne om hendes mor og far fylder hovedet. Hun savner dem forfærdeligt. Hun vil helst ikke tænke på den dag for to år siden, hvor rebellerne angreb hendes landsby i Sydsudan. Den dag hvor alt blev forandret.

De kom om natten

Esther Ikulang er 14 år. Før boede hun i landsbyen Liragore i Sydsudan. Området var præget af borgerkrigen. Rebellerne havde i lang tid stjålet mad fra landsbyen. De havde også taget familiens geder.

En nat kom de igen. Denne gang havde de våben med. Esther og hendes familie lå og sov i deres hytte, da de blev vækket af skuddene. Hurtigt fik Esthers mor og far samlet børnene. De løb så stille de kunne, indtil de nåede udkanten af landsbyen. Her gemte de sig i et buskads.

Skud, skrig og børnegråd. Det hele blandede sig sammen. Esthers mor og far løb tilbage for at hjælpe flere børn væk. Esther og hendes søskende sad helt stille i buskadsset og ventede. De ventede og ventede. Forældrene kom ikke tilbage. Rebellerne satte ild til landsbyens hytter. Flammerne blev større og større. Lyset fra de mange brændende hytter oplyste den mørke nat. "Det gjorde ondt

ESTHER

i min krop. Jeg kunne næsten ikke røre mig.” Der var andre, der lå skjult i buskadset. Flere begyndte at løbe væk. Esther vidste, at hun måtte gøre det samme. Hun tog Jakob op på sin ryg. Jane og Agnes var gamle nok til at gå selv. Der var kun én vej – væk. Væk fra rebellerne og mod Uganda, hvor de kunne komme i sikkerhed. I mere end en uge gik Esther og hendes søskende gennem krat og langs støvede små veje. Når de passerede en landsby stjal de lidt mad i haverne.

En ny begyndelse

Da de nåede grænsen til Uganda, blev de samlet op af en bus. Bussen kørte dem til et modtagelsescenter. Her var mange andre mennesker, der lige som dem var flygtet fra Sydsudan og nu var nået til Uganda. Mange andre, der også havde gået i mange dage og

Esther bor i hytten sammen med sin tante og sine tre mindre søskende: Jane, Agnes og Jakob.

Mere end 1 million mennesker fra Sydsudan er flygtet til Uganda på grund af borgerkrigen. Palabek er ikke en egentlig flygtningelejr, men et område hvor flygtninge får hjælp til at starte et nyt liv. Her bor mere end 40.000 flygtninge.

nu endelig kunne ånde lettet op. Pludselig hørte Esther en stemme. ”Esther! Esther, Agnes, Jane, Jakob.” Hun kiggede op og fik øje på sin tante. Dér midt i mængden af mennesker stod hendes fars søster Elizabeth. Hun løb dem i møde. Esther var udmattet og samtidig helt enormt glad for at se sin tante. ”Jeg græd og græd. Det var, som om mine tårer aldrig ville stoppe igen.”

Esthers tante var selv flygtet få dage før. Det var et rent held, at de mødte hinanden i Palabek. I et par dage opholdt de sig i modtagelsesområdet. Her blev de registreret. Da papirarbejdet var klaret, fik de udpeget et lille stykke jord, der nu var deres. De fik en presenning og bjælker til at bygge en hytte. De fik også mad, en gryde og en pande. Nu kunne de starte et nyt liv i Uganda.

FAKTA: Siden 2013 har der været borgerkrig i Ugandas naboland Sydsudan. Regeringens soldater og oprørsgrupper kæmper mod hinanden. De kæmper om magten til at bestemme i landet. Alle parter har angrebet landsbyer og dræbt civile. Flygtningene i Uganda kalder dem rebeller. Både regeringens soldater og de mange oprørsgrupper.

Esther hjælper sin tante. Inden hun går i skole, samler hun hvide myrer. De indeholder mange proteiner. Når hun kommer hjem fra skole, bader hun sine søskende og hjælper med at lave mad.

Skolen er mit frirum

Når Esther er i skole, forsvinder de dårlige minder. I skolen skal hun ikke være den store, der skal passe på sine mindre søskende. I skolen kan hun få lov til at være Esther. Bare Esther, der leger og griner. Når timerne slutter, er der tid til at lege og hygge med veninderne. Det bedste er at sjippe og spille stikbold med de andre piger. Der er mange andre børn på skolen, der også har oplevet frygtelige ting. De fleste bærer på en stor sorg efter at have mistet familie og venner. ”Når vi griner og har det sjovt sammen, glemmer vi.”

Når mørket falder på

Nogle aftener vender tankerne tilbage. Esther kan næsten høre skuddene. Hun husker, hvordan det var. Hun lukker øjnene og tænker på sin mor og far. Selvom de ikke er her mere, er de altid med hende. Nogle dage fylder sorgen og savnet. Andre dage er det de gode minder, der fylder Esthers hoved.

De er 2000 elever på Esthers skole. De fleste kommer fra Sydsudan. Esther håber, at hun kan vende tilbage til Sydsudan og arbejde som lærer, når hun bliver voksen.

Se film og billeder
heleverdeniskole.dk/esther

Vi deler minder og sorg

Esther havde ikke været særlig længe i Palabek, før hun tilfældigvis mødte Teresa. De legede og gik i samme skole, da de boede i Sydsudan. Teresa flygtede den samme frygtelige nat som Esther. Hendes forældre og en bror blev skudt. Heldigvis nåede Teresa grænsen til Uganda sammen med sin storebror.

Esther er glad for at have Teresa tæt på. De snakker tit om landsbyen i Sydsudan og mindes deres hjem og familier. De deler samme historie. Og samme sorg. Nogle gange bliver Esther ked af det, når hun snakker med Teresa. Ked af det, fordi hun kommer til at tænke på sine forældre. Hun savner dem. Alligevel er det rart at kunne dele minder. De to piger behøver ikke at sige så meget. Med få ord forstår de hinanden.

LIVET VED SØEN

AF KATRINE BROCH HANSEN · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA
OG HEIDI BREHM

Jorden er rød og knastør. I det fjerne kan man skimte vandspejlet på søen. Det er lørdag, og Businge har fri fra skole. Han er på vej mod søen. På vej mod dagens arbejde. Landsbyen, hvor han bor med sin familie, forsvinder i baggrunden. Bådene i bugten gøres klar til dagens tur på vandet. Alle håber på at vende hjem med en god fangst. Businge har været her mange gange før. Enten for at hente vand eller fange fisk.

Businge er 14 år. Han bor i landsbyen Katanga i det vestligste Uganda. Nogle få kilometer væk fra landsbyen ligger den store sø Lake Albert, som danner grænsen mellem Uganda og Den Demokratiske Republik Congo. Businge bor i landsbyen med sin familie, som består af mor, far og seks søskende. Businge er den næst yngste.

Vi løfter i flok

Businges mor, Kasemira, driver en lille café i landsbyen, hvor hun sælger grød. Caféen er et lille mørkt lokale bygget af træpinde og ler. Der er en dør, men ingen vinduer. Langs væggene står små skæve bænke til caféens gæster. Der er ingen borde, så man må sidde med skålen i hænderne.

Businges far, Beza-Bachwa, ejer en lille kiosk i nabolandsbyen. Disken fylder det meste af det lille rum, og der er ting og dimser overalt. Store bøtter fyldt med tyggegummi står forrest på disken. Reolerne bugner af batterier og lommelygter, og gulvet er dækket

BUSINGE

af sodavand stabledt i stakke. I en snor i loftet hænger krydderiposer sirligt på række.

Familien løfter i flok, og Businge må også hjælpe til. ”Når jeg ikke er i skole, hjælper jeg mine forældre med at passe mine søskende, hente vand fra brønden og fiske efter nilaborrer. På en god dag kan jeg fange ti fisk og sælge dem for 5.000 shilling.” Det svarer til ni danske kroner.

Det er ikke alle dage, fiskene bider på krogen. På de dage henter Businge vand, som han sælger i landsbyen. Vand er en mangelvare i området, og man skal gå langt for at hente det. Derfor kan børn som Businge tjene en smule ved at fragte dunke med vand til landsbyen. Hver dunk vand kan sælges for cirka to danske kroner. De penge, Businge tjener på fisk eller vand, afleverer han til sin mor og far.

Businge kan godt lide matematik. Han kan hurtigt regne summen ud på indkøb, når han besøger sin fars lille kiosk.

Businge nyder frikvarterne. Her er der tid til at spille fodbold med vennerne.

Tilbage i skole

For to år siden måtte Businge droppe ud af skolen. Familien havde ikke råd. I Uganda er det gratis at gå i skole, men man skal selv betale for sin skoleuniform, bøger og gebyr for at komme til eksamen. I den periode tjente han penge til familien ved at sælge de fisk, han fangede i søen. Han solgte også vand i landsbyen.

Businge smiler bredt. Hans familie har nu penge nok til, at han er tilbage i skolen. Sidste år kom han med i et særligt program med klasser for de elever, der har været væk fra skolen. Undervisningen er planlagt, så eleverne kan nå at indhente de tabte skoleår.

Familiens tandbørster sættes fast under husets tag. Her kommer rotterne ikke.

Brønden er hjemmelavet. Faktisk er det ikke en rigtig brønd, men bare et stort hul i jorden, hvor vandet kan samle sig. Det er landsbyens beboere, der har gravet hullet. Vandet i bunden af hullet er beskidt og lerfarvet af jorden. Op ad siderne er der formet små trin af de mange børn og voksne, der hver dag henter vand op fra hullet.

Turen til brønden går over flade og tørre marker. Der er næsten tre kilometer. Businge bærer de store, tunge vanddunke hjem på hovedet eller i hænderne. Gåturen frem og tilbage giver ham masser af tid til at tænke. På skolen, på sin familie og på fremtiden. Hjemme i huset er hans mor klar ved bålet. Vandet skal koges, før det kan drikkes.

Selvom dagene er lange, er Businge meget glad for at være tilbage i skolen. ”Han smiler mere og er blevet en gladere søn og sjovere bror for sine søskende,” fortæller hans far. Hans forældre er begge meget stolte af, at Businge klarer sig godt i skolen. Han er en af de bedste i sin klasse. Hans mor håber, at Businge kan komme på universitetet, når han bliver ældre.

Det vigtige vand

Selvom Businge er i skole det meste af dagen, skal han hjælpe til hjemme. Han fejer omkring huset og hjælper med at passe sin lillesøster. Men den vigtigste opgave er at hente vand. Der skal bruges meget vand til madlavningen, så Businge må tage turen til den nærmeste brønd både morgen og aften.

Businge plejer at fiske med line og krog. Her hjælper han de andre fiskere med at tømme en ruse.

Måske bider fiskene på?

Det er lørdag, og Businge glæder sig til at sejle ud på søen med sine venner. Når de sidder i båden ude på søen, fortæller de historier. Businge elsker roen, hvor han kan forsvinde i sine egne tanker og leve sig ind i vennernes fortællinger. I dag forestiller han sig, at han fanger en kæmpe nilaborre, som hans mor tilbereder til aftensmad. Han kan næsten smage den, mens han sidder der i båden midt på den store spejlblanke sø og lytter til historier.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
businge](https://heleverdeniskole.dk/businge)

VORES VERDENSMÅL – VORES FREMTID

Verdens ledere er blevet enige om 17 verdensmål, som alle lande i verden skal nå inden 2030. Målene handler blandt andet om at sikre fred og retfærdighed i verden, ligestilling mellem kønnene og at alle børn har ret til at gå i en god skole.

Men hvordan starter man egentlig med at løse store globale udfordringer? Læs med her, hvor eleverne fra Marievangsskolen og Nysted Skole diskuterer verdensmål 4, 5 og 16.

MARIEVANGSSKOLEN: Vi ønsker en verden, hvor vi lytter til hinanden

Tilde, Emma, Kirse, Gustav og Oscar går i 5. – 7. klasse på Marievangsskolen i Slagelse.

Hvad synes I, er det mest uretfærdige i verden?

”Når jeg tænker på krig, bliver jeg bange. Bange for at miste min mor, min far og mine venner,” fortæller Emma. Eleverne på Marievangsskolen i Slagelse er enige om én ting – de ønsker en verden uden krig. En verden hvor børn ikke skal bekymre sig og være bange.

Flere af eleverne kender selv en flygtning. De har med egne ører hørt, hvordan flugt påvirker et menneskes liv. Og dét gør indtryk. ”Jeg tør ikke tænke på, hvordan det må være at flygte som barn, og hvor svært det er at skulle starte et nyt liv i et fremmed land,” siger Oscar.

Hvordan hjælper man bedst børn, der kommer fra krig?

Selvom krig og flugt ligger meget langt fra børnenes liv i Danmark, fylder det i bevidstheden. Børnene hører en masse om krig i nyhederne og fra voksne. Alligevel synes de, at det er svært at sætte sig ind i, hvordan det må være. Men én ting er de enige om. De vil gerne hjælpe, så godt de kan.

”Man skal være en god ven, når der starter nye elever på skolen. Men det er også svært. Man ved ikke altid, hvad man skal sige, og hvordan man skal tale med de nye børn i klassen,” forklarer Tilde. ”Man kan for eksempel invitere de nye børn med til fodboldtræning,” foreslår Oscar og Gustav.

Eleverne så gerne, at de voksne kunne blive enige i stedet for at lave krig. ”Det skal ikke handle om magt – men om at være venner. Hvis alle i verden havde de samme rettigheder, og alle havde lov til at sige deres mening, ville der ikke opstå krig.”

NYSTED SKOLE:

Vi ønsker en verden, hvor det er ok at være forskellige

Sebastian, Christian, Gabriel, William, Lucia og Rosa går i 5. og 6. klasse på Nysted Skole ved Nykøbing Falster.

Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?

Eleverne på Nysted Skole er glade for at gå i skole. De ved godt, at det er vigtigt at få en god uddannelse. Men de er også enige om, at skolen handler om meget andet end at lære boglige fag.

”Det er på skolen, man har sine venner. Man lærer at være sammen med andre,” siger Sebastian. Det sociale liv på skolen har stor betydning og er vigtigt for, om man kan lide at gå i skole. ”Når man er glad og i godt humør, så lærer man også mere,” tilføjer Rosa. Eleverne i Nysted er ret sikre på, at hverdagen ville være kedelig, hvis de ikke gik i skole. De tror, at de ville tilbringe meget tid foran en skærm. Men værst af alt – de ville savne deres venner.

Hvad betyder ligestilling for jer?

”Det er, at man er lige meget værd. At man er sammen. Vi har nogle regler på skolen, som hjælper til, at alle er med og har det godt. Vi har legepatruljer, så ingen er udenfor,” fortæller Lucia.

De har alle oplevet situationer, hvor nogle er blevet drillet eller kaldt grimme ting, fordi de så anderledes ud end flertallet. Det er ikke rart, når nogle bliver talt grimt til. ”Det er ok at være anderledes, og det er ikke rart, når der bliver gjort forskel,” forklarer Gabriel.

”Når man ikke kender hinanden, kommer man nemmere til at sige og gøre noget dumt,” tilføjer Christian. ”I stedet for at sige, at man er forskellige, skal man bare være venner,” mener William.

Læs mere om verdensmålene
på [heleverdeniskole.dk/
verdensmaalene](https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene)

ALDRIG MERE

AF CAROLINE ØRSUM · ILLUSTRATION: THOMAS HJORTAAB

Silje kan høre sit eget hurtige åndedræt. Det river i hendes hals, hver gang hun suger luft ind. Når hun puster ud igen, føles det hele tiden, som om hun er lige ved at tude.

Hun løber mellem træerne. Hun er nødt til at zigzagge mellem dem. Skoven er stille og grøn, og skovbunden er blød at løbe på. Solens stråler laver små lyspletter på den.

Måske var det dumt, at hun løb væk fra stien?

Trøjen er begyndt at klistre varmt til hendes ryg, og hun sveder i nakken under hestehalen. Men benene føles ikke trætte.

Hun kikker ned på sine fødder. De hvide Adidas-sneakers ser stadig helt nye ud. Hun fik dem af sin mors nye kæreste, Lasse, for tre uger siden til sin fødselsdag.

Det er de samme sko som dem, Liva og Molly fra klassen har, og de var den ting på ønskesedlen, hun ønskede sig allermest. Hun ønskede sig dem også til jul, men dengang sagde hendes mor, at der kun var råd til små gaver i år.

Hun tager tilløb og springer hen over en myretue. Hestehalen svinger frem og rammer hende i ansigtet, og hun mærker et lille jag af smerte i den højre kind.

Det var der, Lasse slog hende.

Tanken om det får en sitren til at gå gennem hendes krop, og hendes fødder sætter med det samme farten op.

Hun forestiller sig, at hun er en maskine.

At hendes hjerte er en motor. At benene kan blive ved med at løbe for evigt.

Hun krydser gennem et krat. Der er brændenælder. Hun opdager dem først, da hun kan mærke, at det svier på hendes ankel. Hun burde stoppe og putte den hvide saft fra en mælkebøtte på, ligesom hendes mor har lært hende.

Men hun fortsætter op ad en lille skråning, for hun har fået øje på et væltet træ.

Det må have ligget i skovbunden i et stykke tid, for noget af barken er faldet af.

Silje sætter farten ned. Hun går de sidste skridt hen mod træet og lægger hånden på stammen. Den føles varm på grund af solen, næsten som om den er levende.

Hun griber fat i en af de strittende rødder og sætter sin venstre fod op på en knude i barken. Hun kan mærke benene ryste en lille smule, da hun klatrer op.

Så står hun oppe på træstammen. Hun kan kun se en hel masse skov. Hun kan ikke få øje på Lasse nogen steder. Er han alligevel ikke løbet efter hende?

Hun ville ønske, hun havde sin telefon.

Normalt er hun ellers flov over den. Den er gammel og ridset og grim, fordi hun har overtaget den fra sin mor. Den ligger på bordet hjemme i Lasses sommerhus. Hun skulle have taget den med, da hun løb sin vej. Det hele gik bare så stærkt, at hun ikke nåede at tænke sig om.

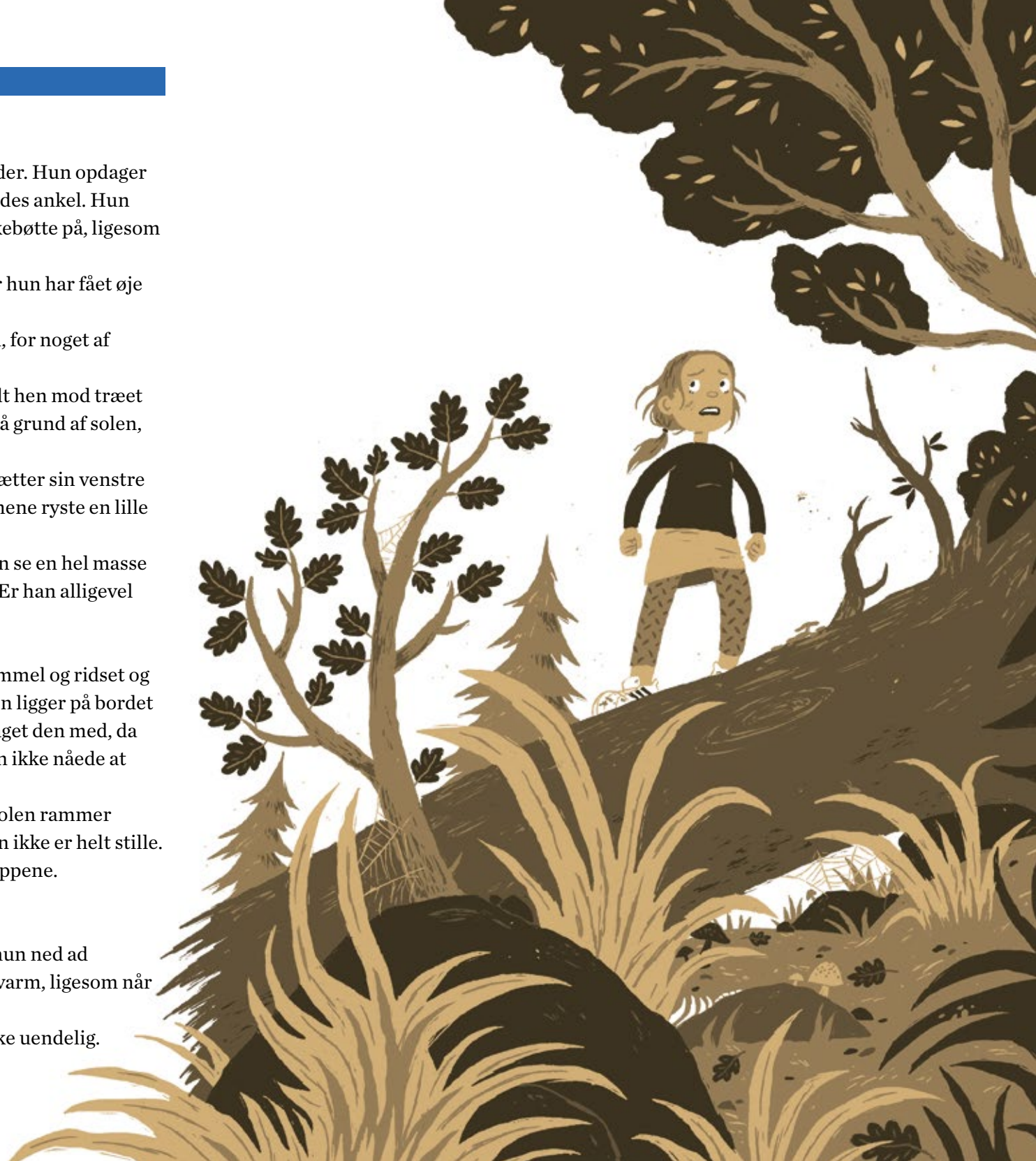
Hun står lidt. Hendes åndedræt falder til ro. Solen rammer hendes ansigt, og nu kan hun også høre, at skoven ikke er helt stille. Der er fugle, der kvidrer, og vinden rasler i trætoppene.

”Silje!”

Råbet kommer fra et sted omme bag hende.

Et øjeblik stivner hele hendes krop. Så glider hun ned ad træstammen og løber videre. Hendes kind føles varm, ligesom når man har været for længe i solen.

Silje ved godt, at skoven er stor, men den er ikke uendelig.

Hvis man fortsætter, kommer man ned til stranden. Der ligger en iskiosk. De købte is dernede både i går og i forgårs. Damen, der arbejder i iskiosken, er virkelig sød. Hvis Silje spørger hende, vil hun sikkert gerne hjælpe med at få fat i Siljes mor.

Silje håber at hun løber den rigtige vej. Det er lidt svært, når alt ser ens ud.

Hun kikker sig over skulderen, men hun kan ikke se Lasse. Kan han løbe stærkt nok til at indhente hende?

Hun kan godt mærke nu, at hun ikke kan blive ved med at løbe så meget længere. Det begynder at stikke i siden. En irriterende smerte, der borer sig ind under hendes ribben.

Skovbunden gør det også svært. Nogle steder er den helt blød, andre steder er den fuld af kviste og grene, som hun skal passe på ikke at snuble over.

Silje standser et øjeblik under et stort træ for at puste ud. Læner sig forover og støtter hænderne mod lårene. En masse små sorte og lyse prikker danser for hendes blik. Men hun prøver alligevel at løbe videre igen.

Det går ikke helt så hurtigt som før på grund af det dumme sidestik. Men stranden kan ikke være langt væk.

Hendes mund føles både tør og klistret.

Så hører hun en lyd oppe fra trækroneerne.

Hun kikker op og ser en fugl, der basker med vingerne og letter fra en gren. I samme øjeblik kan hun mærke, at hendes ene fod bliver fanget af en trærod.

Et lille skrig kommer ud af hendes mund, da hun falder.

Hun prøver at tage fra med hænderne, men hun når det ikke. Skovbunden føles slet ikke blød at lande i. Hendes knæ og hage banker ned i jorden. Tænderne klapper hårdt sammen. Hun bider sig et sted i munden. Det smager af jern.

Hun gisper og rører først ved sin hage, kikker på fingrene. Intet blod. Hun spytter. Kun i munden. Det gør bare så ondt, og hun kan mærke tårerne komme frem i øjnene. Hun lader hovedet synke ned mod jorden. Mærker en dråbe løbe ned over sin næse.

Hvad var det? Det lyder som nogen, der træder på en tør pind.

Hun løfter hovedet og ser Lasses fødder med de hvide sko på. Hans Adidas-sko er samme slags som hendes, bare i størrelse 44.

De kommer tættere på, og så standser de. Han sætter sig på hug foran hende.

Silje kan mærke, hvordan hun bliver helt slap i kroppen.

Hun ville virkelig ønske, at hun var en maskine. Så ville hun ikke behøve at tænke noget; så ville hun ikke have nogen følelser.

”Du må altså ikke bare stikke af fra mig på den måde, Silje!”

Han lyder meget forpustet, og hans stemme er også helt tynd og mærkelig. ”Jeg blev simpelthen så forskrækket. Det kan du godt forstå, ikke? Hey. Kik lige på mig engang. Er du okay? Har du slået dig?”

Hun ryster på hovedet. Hun vil gerne rejse sig op, men det kan hun ikke.

Snørebåndet på hendes sko har viklet sig rundt om træroden og sidder fast. Hun vrikker med foden og prøver at sparke ud i luften, men det kommer ikke fri.

”Pas nu på,” siger Lasse og bøjer sig over hendes fod. Hans stemme lyder stadig underlig. Men slet ikke vred og ubehagelig på samme måde, som den gjorde i sommerhuset, da han begyndte at råbe af hende, fordi hun ikke ville rydde op. ”Ellers går snørebåndet jo i stykker, Silje. Jeg troede, du var så glad for de sko? Du ved godt, at de var rigtig dyre, ikke?”

Han kikker på hende, som om han vil have, at hun skal nikke.

Men hun kan ikke. Hendes krop er gået i baglås. Hun kan kun glo på ham, mens han prøver at løsne snørebåndet. Hun kan heller ikke mærke, at det svier på anklen eller gør ondt i hagen længere.

Lige nu kan hun ikke mærke andet end den højre kind.

Den føles stadig varm og underlig.

Helt forkert.

”Sådan,” siger han og giver hende en hånd, så hun kan komme op at sidde. ”Nu kom du fri.” Han snører skoen for hende. Laver to løkker og binder en knude på dem, som om hun var en lille unge. ”Hvor var det godt, jeg fandt dig, Silje! Tænk, hvis der var sket dig et eller andet. Din mor ville have slået mig ihjel. Kom, skal vi ikke gå hjem og få noget aftensmad?”

Den her gang lykkes det faktisk Silje at nikke. Hun rejser sig op. Foden gør lidt ondt efter det med træroden, men heldigvis ikke så meget.

”Hvad nu, hvis jeg giver pizza?” siger han.

Hun kaster et blik ned på sine sko.

Snørebåndet på den højre ser lidt ødelagt ud nu, og begge sko er blevet beskidte af løbeturen. De ser ikke helt lige så nye og flotte ud længere.

Hun kan mærke, at Lasse lægger en hånd på hendes skulder.

”Silje?” siger han. ”Hør lige her. Jeg er rigtig ked af det. Det var et uheld, og jeg gør det aldrig mere, okay? Din mor bliver bare bekymret, hvis hun hører om det. Så hvis vi kan aftale, at du ikke siger noget, kan jeg måske give dig en ny telefon.”

Endelig løfter hun blikket fra skoene og ser på ham.

Hun synes godt, hun kan se på ham, at han mener det. At det ikke var med vilje.

Lasses øjne er blå. Dengang hun hilste på ham for første gang, tænkte hun, at hans øjne virkede rare, og de ser også rare ud nu.

Det var jo trods alt heller ikke så hårdt et slag. Der kommer nok ikke engang et mærke, som hendes mor kan opdage, når hun kommer op i sommerhuset igen i morgen.

Silje tager en dyb indånding. Hendes hjerte slår roligere i brystet igen. Hendes hals føles heller ikke lige så ru som før.

”Men,” siger Lasse, ”så bliver du simpelthen også nødt til at love mig, at du gør, hvad jeg siger en anden gang. Ellers kan jeg jo ikke lade være med at blive irriteret på dig. Kan du ikke godt forstå det?”

Silje ser stadig på ham.

Hun tænker på sin telefon, der ligger hjemme i huset. Skærmen er revnet, og batteriet er også virkelig dårligt og løber altid tør for strøm.

Hun bider sig i læben.

Lasse giver hendes skulder et klem. Så løfter han sin hånd og rører ved hendes højre kind. Hun mærker et lille stik af smerte, og pludselig er det, som om hun også kan mærke resten af sin krop igen.

Hendes mave har krummet sig sammen som en knytnæve.

Lungerne holder på luften.

Det hele føles forkert.

Hun træder et skridt baglæns. Væk fra Lasse. Han ser på hende med rynkede øjenbryn. Så rækker han ud efter hendes arm, men hendes ben er allerede begyndt at løbe igen.

”SILJE!” råber han omme bag hende.

Han lyder overrasket. Og vred.

Aldrig mere.

Ordene blæser gennem hende, giver hende nye kræfter, gør hende til en maskine.

Lyden af Lasses råb fortoner sig. Silje stopper ikke. Hun bliver ved med at løbe, til hun kan se stranden mellem træerne.

MIN EGEN VEJ

AF KATRINE BROCH HANSEN · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

Det er lige før mørkets frembrud. De holder hinanden i hånden, mens de løber afsted. Væk fra det hele, ud af landsbyen, over de tørre og knoldede marker mod noget andet – noget bedre.

Hendes hjerte banker hurtigt i brystet, mens hun prøver at følge med. De har aftalt at stikke af sammen. Prellah og hendes kæreste. Nu sker det faktisk. De er på vej. De sender hinanden et smil, og Prellah får for første gang i lang tid en boblende fornemmelse i maven – noget godt venter derude.

Da verden brød sammen

Prellah er 16 år. Hun er en ivrig skoleelev og kirkesanger, men bag det store smil gemmer sig et spor af sorg. Da hun var 13 år, blev Prellah forældreløs. Hendes far døde efter et langt sygdomsforløb. Efter farens død var der ikke penge nok til skoleuniformer, skolebøger og eksaminer til Prellah og hendes tre søskende: Joffrey, Nathan og Grace. Prellah var derfor nødt til at gå ud af skolen. ”Jeg var bare hjemme og lavede ikke ret meget. Jeg tænkte ikke på noget særligt,” husker hun.

Klasselæreren på skolen, Samuel, kendte til familiens situation og vidste, at Prellah havde det svært. Han var bekymret og opsat på at få Prellah tilbage i skolen. Han havde længe kæmpet for at få landsbyens piger i skole. Med Samuels hjælp og støtte kom Prellah tilbage i skolen. Men roen var kortvarig. Kun et år efter farens død mistede Prellah sin mor til kræft. Hendes verden kollapsede. Hun følte sig alene og fortabt. ”Jeg var bare helt tom og vidste ikke, hvad

PRELLAH

jeg skulle tænke eller gøre. Hvor jeg nu skulle bo, eller hvad der skulle ske med mig og mine søskende.”

Familie og kaos

Før morens død boede familien hos bedstemoren og bedstefaren i en anden landsby. Men efter begge forældres død blev Prellah og hendes søskende sendt ud til forskellige familiemedlemmer i området. Familiesammenhold rækker ud over selve kernefamilien i Uganda. Hele den udvidede familie af tanter, onkler, fætre og kusiner spiller en vigtig rolle, og alle tager sig af hinanden – særligt når der er dødsfald i familien. I første omgang boede Prellah fortsat hos sin bedstemor og bedstefar. Det var en hård tid. Hun savnede sine forældre og søskende. Skolen var også svær. Prellah blev væk fra undervisningen, og lærerne på skolen blev mere og mere bekymrede for hende.

I området, hvor Prellah bor, er der mange voksne, der ikke kan læse. De har ikke gået i skole og er ikke vant til skolesystemet. Derfor spiller lærerne en afgørende rolle for at sikre børn og unges skolegang.

Der er mange børn og unge, der ikke kommer i skole. Enten fordi deres familier ikke har råd, fordi piger giftes bort tidligt og derfor stopper i skolen, eller fordi der er for langt at gå.

Efter et stykke tid flyttede Prellah over til sin tante, men det gjorde ikke tingene nemmere. ”Jeg kunne ikke enes med min tante. Hun syntes, min skolegang var for dyr, og blev tit sur, når jeg snakkede om skolen og de ting, jeg manglede.” Prellah måtte derfor selv tage ansvar for at passe sin skole og finde penge til skoleuniform, bøger og eksaminer. Hun måtte også selv sørge for mad.

F... det hele, vi stikker af sammen!

”Det hele blev for meget. Jeg var ikke længere sammen med mine søskende. Mine forældre var væk, og jeg kunne ikke enes med min tante. Mine tanker var et kaos, og mit liv var noget rod. Jeg ville bare væk – væk fra det hele. Så min kæreste og jeg aftalte at stikke af sammen. Det var vores vej ud.”

landsbyen. Hun har ikke set dem i snart to år og savner dem. Om aftenen sidder Prellah igen på skolen sammen med sine klassekammerater. Skolen er det eneste sted i landsbyen med solceller, der giver lys, så de kan læse lektier. De sidste par år har været tæt på at knække hende, men oplevelserne har gjort hende sikker på én ting. Hun vil have en uddannelse. Flere af Prellahs veninder ønsker at blive færdige med skolen, så de kan gifte sig og få en familie. Men ikke hende. Prellah sidder dér midt i lektielæsningen og tænker tilbage på alt det, hun har været igennem. Hun tænker på tiden hos tanten og på dengang hun stak af. ”Jeg tænkte ikke så langt dengang. Jeg ville bare væk fra det hele,” slutter hun eftertænksomt.

Om søndagen går Prellah i kirke. Sammen med sin veninde fra landsbyen spiller hun trommer til gudstjenesten.

Hver aften mødes Prellah med en gruppe klassekammerater på skolen. De hjælper hinanden med lektierne og forbereder sig til den kommende eksamen. De studerer hårdt – der er ikke meget tid til hyggesnak.

Samuel fik hurtigt besked om, at Prellah og kæresten var stukket af. Skolen satte en eftersøgning i gang, og Prellah blev fundet efter et døgn. Kæresten nåede at løbe væk, men skolen fik overtalt Prellah til at komme tilbage til landsbyen, familien og skolen. Det sidste, hun har hørt, er, at kæresten tog til Congo, hvor han bor nu.

Prellah fik lov til at flytte ind hos sin fætter og hans kone i landsbyen. De kan heldigvis enes, og de hjælper Prellah, så godt de kan.

Min mors ønske

Prellah savner sin mor og far. Hun tænker tit på, om en god sygeplejerske kunne have reddet dem. ”Inden min mor døde, sagde hun til mig, at jeg skulle få en uddannelse. Det vil jeg gerne leve op til.” Prellah vil gerne være sygeplejerske. Om søndagen i kirken beder hun til, at hun vil klare sig godt i skolen. Hun drømmer om et godt job og et stort hus, så hun kan bringe alle sine søskende hjem til

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
prellah](http://heleverdeniskole.dk/prellah)

MED GUDS HJÆLP

AF HEIDI BREHM · FOTO: EMMANUEL MUSERUKA OG HEIDI BREHM

”Rebellerne er her! Rebellerne kommer!” Det er en helt almindelig dag. Innocent på 16 år er i skole. De har matematik i de første to timer. Endelig er der pause. Innocent snakker med en gruppe venner, da der pludselig opstår tumult uden for skolen. Innocent ved, at rebeller angriber skoler og landsbyer. Alligevel føles det uvirkeligt, nu hvor det sker her. Instinktivt begynder han at løbe.

Frygten dunker i ham. Det eneste, han tænker på, er, om de allerede har været i landsbyen. På lang afstand kan han se det. Der er helt tomt. Ingen fejer foran hytterne. Ingen røg fra bålsteder. Ingen kvinder laver mad. Ingen at se i marken. Alt er stille og tomt.

Innocent gemmer sig mellem nogle buske og sidder og kigger på landsbyen. Inderst inde ved han det godt. Rebellerne har allerede været her. Alligevel bliver han siddende lidt. Han håber. Håber, at hans mor vil stikke hovedet ud af indgangen til deres hytte. Håber, at det hele bare er en ond drøm. Tusinde tanker flyver gennem hans hoved. Lever hans mor og far? Hvor er hans søskende? Er han helt alene nu? Der sker ingenting. Han ved, at han må videre.

FAKTA: Siden 2013 har der været borgerkrig i Ugandas naboland Sydsudan. Regeringstropper og oprørsgrupper kæmper om magten i landet. Krigen er kompleks og handler også om forskellige etniske gruppers adgang til ressourcer som jord og olie. Fra begge sider har der siden 2013 været angreb på civile. Flygtningene i Uganda kalder dem, der kæmper, for rebeller – uanset om det er regeringens soldater eller en af de mange oprørsgrupper.

INNOCENT

Innocent, hans mor, far og to yngre brødre, Solomon og Tabantevit, venter i modtagelsesområdet i fem dage. De bliver registreret og får tildelt et lille stykke jord i Palabek. De får også udleveret mad og materialer til at komme i gang med et nyt liv i Uganda.

Hjælp til familien

Innocent og hans familie har været i Uganda i næsten to år. Han har efterhånden vænnet sig til at bo her. Hver dag takker han Gud. Selvom han priser sig lykkelig for, at hele hans familie overlevede, er livet ikke nemt. Flugten og de grimme minder fra Sydsudan har sat sig på sjælen.

Familien dyrker det lille stykke jord, de fik udleveret, da de kom til Uganda.

I flere dage går Innocent gennem det ufremkommelige landskab. Af og til ser han andre, der også vandrer af sted. Alle er på vej til Uganda. På vej til et sted, hvor man kan føle sig sikker. Innocent går i sin skoleuniform. Han har intet med sig. Om natten sover han under åben himmel, om dagen går han. De første par dage får han intet at spise. Heldigvis passerer han et område med mange mangotræer. Han samler mangoer op fra jorden, som han spiser. De giver både væske og energi. Han klarer sig.

Endelig fremme

Da Innocent endelig når frem til modtagelsesområdet ved grænsen til Uganda, har han kun én ting i hovedet. Hans blik vandrer hen over de mange ansigter. Han scanner menneskemængden. Ind imellem får han øje på kendte ansigter. Han ser andre fra landsbyen og elever fra sin skole. Pludselig, dér midt i det hele står hans familie. Glæden strømmer gennem ham, og tårerne triller ned ad kinderne. Mens Innocent baner sig vej frem til sin mors åbne arme, sender han en tak til Gud. Han er ikke i tvivl om, hvem der har holdt hånden over ham og hans familie.

Innocent har selv bygget familiens hytter. Han bor i sin egen hytte. I hans kultur er det praksis, at drenge bygger deres egen hytte, når de bliver 13 år. At bo i sin egen hytte markerer, at man er blevet voksen. Innocent nyder roen, når han sidder i hytten og læser i sin bibel.

I træværkstedet stiller frivillige tømrere deres viden til rådighed og hjælper unge drenge som Innocent med at lære et håndværk. Et sæt med fire stole og et bord kan sælges for cirka 150.000 shilling. Når udgifterne til træ er trukket fra, giver det Innocent en fortjeneste på cirka 143 kroner.

UDSKOLING · PORTRÆTHISTORIE: MED GUDS HJÆLP

Når Innocent er i kirken, slapper han af og føler ro. Kirken og fællesskabet med de andre unge holder ham oppe. Når det hele bliver lidt for hårdt, kan han altid finde trøst i kirkens fællesskab. Som ungdomsleder i kirken hjælper han også andre unge. De kommer til ham, hvis de har spørgsmål til livets udfordringer. ”Svarene findes i biblen,” fortæller Innocent.

Et håb for fremtiden

Innocent har en drøm for fremtiden. Han vil være med til at skabe fred i sit land, så folk kan vende tilbage til Sydsudan og leve sammen. ”Vi skal lære at tilgive hinanden. Hvis vi ikke lærer at tilgive hinanden for alvor, vil vi ikke kunne leve fredeligt sammen,” siger Innocent. Med Guds hjælp har han sluttet fred med sin fortid. Det betyder ikke, at den er væk. Det betyder heller ikke, at det ikke er svært. Men for Innocent betyder det, at han kan tænke lyst om fremtiden.

Det har især været hårdt for forældrene. De har svært ved at finde sig til rette. De har ikke meget at tage sig til. Det meste af dagen bruger de på at passe det lille stykke jord, som de fik tildelt, da de kom til Uganda. Innocent ved, at de har svært ved at tænke på fremtiden. Han ser sorgen i deres øjne. Nogle gange bliver det for meget for dem. Han mærker og lugter det, når de har drukket. Ligesom mange andre i Palabek flygter de fra minderne. Innocent kan godt forstå dem, men han hader, når det sker. ”Det gør mig ked af det, når min mor og far ikke har det godt.”

Som den ældste søn i familien har han et stort ansvar for at skaffe penge. I Palabek har han lært at bygge møbler. Hver lørdag, når han har fri fra skole, bruger han tiden i et lille træværksted. Innocent har lært at bygge borde og stole, som han sælger. På den måde bidrager han til familiens økonomi. Det gør ham stolt, når han har lavet et bord med tilhørende stole, som han kan sælge på markedet.

Gud er altid med mig

Innocent er meget optaget af Gud og sin tro. Gud reddede hans liv, og med Guds hjælp klarer han sig gennem hverdagen. Hver aften, inden han går i seng, læser han i biblen. Om søndagen går han i kirke, hvor han synger i kirkekoret. I løbet af ugen mødes han med andre unge i kirkens ungdomsgruppe. De øver på de sange, de skal synge om søndagen. Men der er også tid til at snakke og hygge sig.

Se film og billeder
[heleverdeniskole.dk/
innocent](http://heleverdeniskole.dk/innocent)

VORES VERDENSMÅL — VORES FREMTID

Verdensmålene består af 17 mål, som skal bidrage til at løse nogle af klodens største udfordringer inden 2030. Verdensmålene handler blandt andet om at skabe en mere lige verden, hvor alle børn og unge har mulighed for at få en uddannelse.

Verdensmålene er på den måde et kompas for en bæredygtig udvikling for mennesker og kloden. Læs med her, hvor eleverne fra Skt. Knuds Skole i Aarhus diskuterer verdensmål 4 og 10.

SKT. KNUDS SKOLE: Vi ønsker en verden, hvor politikerne lytter til os unge

Sofia, Agnete, Emil, Carolene, Rasmus og Ashur går i 9. klasse på Skt. Knuds Skole i Aarhus.

Synes I, at verdensmålene er vigtige?

Ja, lyder det samstemmende fra eleverne på Skt. Knuds Skole. Verdensmålene er vigtige. ”Det er ret sejt, at unge er kommet så meget i fokus i forbindelse med verdensmålene og nogle af de store politiske dagsordner. Det er fedt, at folk gider lytte til, hvad vi unge ønsker i fremtiden. Så føler man ligesom, at man bliver hørt,” understreger Carolene.

Hvilke verdensmål er mest interessante?

”Altså, klimaet er nok dét, vi snakker mest om. Det er ret vildt, at den svenske klimaaktivist Greta Thunberg har fået så stor en stemme i medierne. Hende følger mange af os på de sociale medier,” fortæller Agnete begejstret. ”Men uddannelse og ulighed er også rigtig vigtige. Vi har gratis adgang til uddannelse i Danmark, men det er jo ikke alle i verden, der har det. Hende, der kæmper for pigers ret til uddannelse, Malala Yousafzai, viser jo tydeligt, at det er noget, man kæmper for andre steder i verden,” forklarer Sofia.

For eleverne på Skt. Knuds Skole er det vigtigt, at unge bliver hørt i debatterne om verdens store udfordringer. Dét, at der er unge stemmer i vigtige politiske debatter, gør, at eleverne følger med og kan spejle sig i de samtaler, der foregår politisk.

Hvordan kommer vi bedst i mål?

”Politikerne skal indse, at uddannelse er vejen til at løse mange af verdens udfordringer. Uddannelse sikrer, at vi unge får færdigheder, så vi selv kan være med til at ændre verden,” afslutter Sofia.

Læs mere om verdensmålene
på hjemmesiden

heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

NORD OG SYD

AF PETER KROGHOLM · ILLUSTRATION: TOM KRISTENSEN

Militsen dræbte mine forældre en solrig torsdag eftermiddag. Vi vidste, at de var på vej igen, men min far nægtede som sædvanlig at stikke af. Det her var vores hjem, og hvis man lod sig skræmme væk fra sit hjem, hvad var man så?

Militsen plejede at komme efter mad. Så lige som alle de andre gange, fik min far arrangeret en indsamling, hvor alle gav det, de kunne undvære. Det var ikke meget, men tilsammen blev det til en del. Indtil nu havde det altid været nok.

Min far mødte militsens leder på hovedgaden. Folk stimlede sammen om dem. Min far fik lov til at sige tre ord, før jeg hørte et smæld og min mors skrig.

Militsen begyndte at skyde mod de forvirrede og chokerede mennesker, der nu spredte sig i vild panik. Jeg genkendte nogle af drengene i militsen. Før krigen havde jeg spillet fodbold med dem. På samme hold. Nu stod de med maskinpistoler og skød andre, jeg kendte, med koldt blod og narko i årerne.

Gennem larmen fra våbnene hørte jeg min mor råbe, at jeg skulle følge med hende. Vi slap væk ad en sidegade og nåede hjem til vores hus. Hun kastede tilfældige ting i min rygsæk og skubbede mig ud ad bagdøren. Så vendte hun sig og løb ind i soveværelset. Der gik et minut, så var hun tilbage og klemte min fars gamle armbåndsur i hånden på mig. I samme øjeblik kørte en sort og grøn jeep ind i vores indkørsel.

“Tag det her. Det var din farfars. Din far ville have ønsket, at du skulle have det. Og nu skal du flygte. Uanset hvad der sker, uanset hvad du hører, så skal du løbe. Lov mig det. Jeg elsker dig,” hviskede hun og lukkede døren bag mig.

Jeg skulle stikke af, men jeg kunne ikke. Jeg sneg mig hen til hjørnet af huset, hvor jeg kunne se indkørslen. Min mor stod i hoveddøren og stirrede stift på militslederen. Jeg genkendte ham som en af de mænd, der havde lagt nyt tag på vores hus for fem år siden.

Han talte afdæmpet til min mor. Sagde, at hun måtte komme til fornuft og fortælle, hvor jeg var. Hun kunne være helt rolig: Han ville bare tale med mig. Modsat min far virkede jeg jo fornuftig. Han var sikker på, at jeg ville kæmpe på det godes side, hvis bare jeg fik chancen.

“Du vil vel gerne have, at din søn klarer sig godt, ikke?” sagde han med et lille dæmonisk smil.

“Min søn skal nok klare sig. Du finder ham aldrig. Og hvis du påstår, at du er det gode, så håber jeg, han slår sig sammen med det onde selv,” hvislede min mor.

“Nuvel, du er lige så dum og stædig som din mand, kan jeg forstå. I ville ikke kæmpe, da krigen brød ud, og I ville ikke flygte, da den var tabt. Jeg har også idealer. Jeg kender det godt. Du går rundt og tror på noget, og det føles rigtigt. Men der er bare det ved det, at det nogle gange er forkert. Og det koster. Der er altid en pris, der skal betales,” sagde han koldt.

Han nikkede til de tre soldater, han havde med sig. De gik hen mod min mor. De grinte dumt, da den ene stak hende en knytnæve i ansigtet. Så trak de hende med sig hen mod jeepen.

Jeg løb.

Jeg aner ikke, hvor længe jeg løb, før jeg til sidst måtte overgive mig og give mine lunger en pause. Jeg kastede mig ind i en kornmark. Gemt fra verden lå jeg og stirrede op på den klare blå himmel. En enkelt sky drev dovent afsted uden mål.

Et mål. Det måtte jeg have. Jeg blev nødt til at vide, hvor jeg ville hen. Og hvor jeg slet ikke skulle hen. Ellers ville jeg ikke klare det. Jeg vidste, at der var fred syd for grænsen. Men hvilken vej var syd?

Engang havde jeg haft et kompas i min lomme, men mobilnettet havde ikke virket i flere år, så ingen gik rundt med telefoner længere. Jeg gennemsøgte min hjerne for andre løsninger. Nordstjernen! Hvis jeg havde nord, kunne jeg finde syd. Men kunne jeg vente her, indtil natten faldt på? Nej, jeg måtte videre nu. Desuden var jeg ikke sikker på, at jeg kunne udpege nordstjernen blandt alle de andre stjerner.

Mos og myretuer dukkede op for mit indre blik. Min gamle biologilærer havde lært mig, hvordan man kunne finde verdenshjørnerne uden kompas. Man kunne for eksempel se, hvor mosset groede på træer, og hvor myrerne byggede deres tuer. Der var bare ingen træer eller myretuer på en kornmark. Men så slog det mig: uret. Min farfars armbåndsur. Det var et gammelt ur med visere, og med sådan et kunne jeg finde syd.

Jeg fandt det frem. Det gik, som det skulle. Klokkeren var 17. Jeg pegede den lille viser mod solen. Så forestillede jeg mig en ret linje lige midt mellem den lille viser og 12-tallet.

Der var syd. Der var min redning.

Det er et år siden nu. Jeg slap væk. Til Tyskland og det danske mindretal.

Jeg bor i den lille by Lyksborg. Hos et ældre ægtepar, der tog mig ind, efter jeg havde boet i en flygtningelejr uden for Flensborg i nogle måneder. Det er okay at bo hos dem, og jeg snakker næsten flydende tysk.

Det er i hvert fald bedre end lejren. Jeg vidste aldrig, om jeg ville overleve dagen, når jeg vågnede. Hvis jeg da havde sovet for larmen fra slagsmål, mareridt og vagternes skyderi. Hver dag var en kamp for mad og drikke. I starten gik der nogle gange flere dage mellem, at jeg spiste. Indtil jeg lærte reglerne og rytmerne.

Jeg var lykkelig, da de sagde, at jeg kunne flytte fra lejren. Jeg får aldrig mine forældre igen, men det her er et godt sted at være, indtil jeg en dag skal videre.

Jeg kan se over til Danmark fra stranden. Der er stadig krig. Nyhederne fortæller hver dag om massakrer på civile. Der er ingen af militserne, der er stærke nok til at vinde over de andre, så de prøver at skræmme folk til at holde med dem.

Jeg savner min mor og far. Jeg hader dem, der slog dem ihjel. Det er det eneste, jeg gør. Hele dagen. Savner og hader. Undtagen når jeg er i skole. Så får jeg fred i nogle timer. Så giver min hjerne sig selv fri til at lave noget andet. Til at lære.

Til at skrive det her.

“Nå, er I ved at være færdige?” spørger vores lærer og ser på mig.

“Nord, hvad med dig – hvad har du skrevet om?”

“Om dengang Odense-militsen dræbte mine forældre. Om min flugt herved.”

“Åh, igen?”

“Ja, igen,” mumler jeg.

“Ja ja, det skal jo ud. Vi takker bare Gud for, at du overlevede.

Ikke sandt?”

“Nej!”

“Hvad mener du? Nej hvad?” spørger min lærer forvirret.

“Jeg takker ikke Gud. Hvorfor skulle jeg det?”

Min lærer siger, at det var Guds vilje, at jeg overlevede. At jeg slap væk og nåede til Tyskland. At jeg nu bor hos en god familie i en fredelig by.

“Hvad havde Gud med det at gøre?” spørger jeg.

“Gud har med alt at gøre. Gud er overalt. Gud er i alt. Ingenting sker, uden Gud vil det.”

“Hvorfor startede han krigen?” spørger jeg. “Hvis han ikke havde startet krigen, var mine forældre ikke døde, og jeg havde ikke været her. Og hvorfor har han ikke bare stoppet krigen?”

“Nu var det jo ikke Gud, der startede krigen ...” forsøger min lærer sig.

“Men hvorfor lod han det ske? Ingenting sker, uden Gud vil det!”

Det kan min lærer ikke svare på. For vi kan naturligvis ikke vide, hvad Guds planer er, siger hun. Jeg har lyst til at spørge, hvordan vi så kan vide, at det var Guds vilje, at jeg skulle overleve, men jeg lader være.

Jeg forstår ikke, hvordan det kan give mening at tale om Gud. Det var religion, der startede krigen. Derfor kan det aldrig blive religion, der vil afslutte den. Muslimerne blev fordrevet fra Danmark for længe siden. Alligevel bliver der stadig kæmpet. Kristne mod kristne. Dem, der ville udrense de fremmede, mod dem, der ikke kaldte dem fremmede. Jeg tror bare ikke, det er det, krigen handler om længere.

Skolen slutter for i dag. Jeg følges ud med Adam. Min bedste ven. Vi vil ned og bade. Jeg kan se Danmark fra stranden.

Ingen troede, det kunne ske hos os.

Og så var det for sent.

LÆSERAKETTEN 2020

1. oplag

© Alinea, Oxfam IBIS og Red Barnet

ISBN: 978-87-87804-70-7

Tak til Rebecca Bach, Dorthe Nielsen og Alexander Bach for kommentarer og korrektur.

Tak til Hempel Fonden for at yde økonomisk støtte til udgivelse og produktion af LæseRaketten 2020.

Indholdet i LæseRaketten 2020 er udelukkende Oxfam IBIS, Red Barnet og Alineas ansvar og kan på ingen måde ses som et udtryk for donorerers eller sponsorers synspunkter.

Redaktion

Heidi Brehm

Foto

Emmanuel Museruka, Heidi Brehm, Katrine Broch Hansen og Signe Kold

Forsidefoto: Emmanuel Museruka

Litterære tekster

Forfattere: Marie Duedahl, Caroline Ørsum og Peter Krogholm
Tegnere: Jørn Villumsen, Thomas Hjorthaab og Tom Kristensen

Grafisk tilrettelæggelse

Peter Waldorph / peterwaldorph.dk

Tryk

Nørhaven Paperback A/S

Printed in Denmark

Distribution

Oxfam IBIS

Vesterbrogade 2B

1620 København V.

Tlf.: 3535 8788

info@heleverdeniskole.dk

Læs mere
om bogens tegnere
og forfattere på
hjemmesiden

JOSHUA

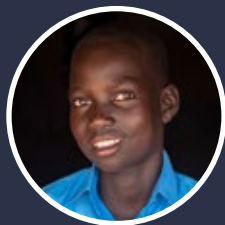
I ÅR TAGER LÆSERAKETTEN DIG MED TIL UGANDA I ØSTAFRIKA

Uganda er et land med store kontraster. Forskellen på rig og fattig er stor. Mange familier kæmper en daglig kamp for at få mad på bordet og sende deres børn i skole. Samtidig har landet åbnet sine grænser og budt mere end en million flygtninge fra nabolandet Sydsudan velkommen.

NYIRAMBERE

I LæseRaketten møder du blandt andre Joshua, der er flyttet væk fra sin mor og far for at komme i skole, og Nyirambere, der arbejder hårdt i majsmarken for at hjælpe sin familie. Du kan også møde nogle af de børn, som er flygtet fra krigen i Sydsudan. I flygtningeområdet Palabek i det nordlige Uganda bor Esther. I skolen glemmer hun de grimme minder fra flugten og savnet af sine forældre. Børnene i LæseRaketten lever et liv, der er anderledes end danske børns liv. Samtidig har de håb og drømme, som måske ligner dine.

ESTHER

I LæseRaketten er der også flotte tegninger og helt nye historier, som danske tegnere og forfattere har lavet specielt til årets LæseRaket. Og som noget nyt deler danske skolelever deres tanker om verdensmålene med dig.

BUSINGE

Vi håber, at bogen sætter en masse tanker i gang, der kan inspirere undervisningen på din skole og til gode snakke hjemme.

Rigtig god fornøjelse med LæseRaketten 2020!